

## ענף י"ח

**א\* ונבאר עתה מציאת יציאתן לחוץ הנה כאשר יצאו אלו הנקודות שהם מכתר עד מלכות, היתה יציאתן היפך יציאת העקודים, כי שם ביציאת העקודים יצאת מלכות תחילה וכתר באחרונה וכאן בנקודים הוא להיפך, כי הכתר שלהם יצא בראשונה ובו היו כלולים כל הט' אחרים, ואח"כ יצאה החכמה ובו כלולים**

### פנים מאירות

ה"ס ע"ב, כח"ש שם בפמ"ט ובפמ"א. אמנם תדע, שנקבי עינים עדיין אינם חשובים כלי דכתר, משום שאפי' בתחתונים אין כלי בכתר וחכמה הפרטיים שלהם, ומכ"ש בכתר. והטעם, משום שבחי' המ"ן שבו המעלה או"ח הוא ממטה למעלה, וגם רק בסוד זווג פנימי. כלומר, שאינו מגולה לתחתונים, כמו שהארכנו בזה בענף העבר. אכן הכלי דכתר מתחיל מסוד האזן שבגלגלתא, שה"ס ס"ג, והוא להיותו מקבל האו"ח ממעלה למטה, כלומר, מהמלכות שבנקבי עינים ששם נמצא סוד המ"ן הנזכר, שהוא השורש לע"ס דאור אוזן הנ"ל, וכבר נתבאר שכל מלמעלה למטה ה"ס גוף וכלי, ע"ש. ומזה תדע שכלי דכתר נק' אזן, אבל לא למעלה מאוזן.

והנה בס"ג הזה דגלגלתא שה"ס האזן הנ"ל, נעשה הכלי מזווג הראשון שעלה בסוד המ"ן לנקבי עינים שה"ס ע"ב, ובו היו כלולים כל התחתונים בסוד ע"ס הראשונות היוצאות ע"י הסתכלות ראשון, שנק' ראש וכתר בסוד

**א) ביציאת העקודים יצאת מלכות תחילה וכתר באחרונה וכו': ענין הקדמת המלכות לכתר בעקודים, כבר נתבאר לעיל באות ד' בפתיחה, כי באמת אין שם רק כלי אחד לכל עה"ס והוא כלי המלכות, שהיא מלבישה שם לכל ע"ס עד קומת כתר, וענין שאר הספירות דעקודים נתבאר שם, שזה היה בסוד הזדככות, כי ה' בחי' מסך יש במלכות דהיינו ע"פ ד' בחי' הנודעות והכתר, ובהזדככותה לבחי' ג' ה"ס ז"א שבה, ובהזדככותה לבחי' ב' ה"ס הבינה, ובהזדככותה לבחי' א' ה"ס החכמה, ובהזדככותה לבחי' השורש ה"ס הכתר, ונמצא בזה שהכתר יצא לאחרונה, עש"ה.**

וכאן בנקודים הוא להיפך וכו': כמ"ש בענפים הקודמים, אשר מכח עליית מ"ן שנתחדש כאן, נעשה בחי' כלי בכל עה"ס, שהרי המ"ן נתעלו עד הע"ב שבגולגלתא שה"ס כלי הכתר, כמ"ש הרב לעיל בענף י"ד וט"ו, שהאור יצא מנקבי עינים ע"ש. ועינים

כל הח', וכעד"ז יצאה אמא ובה היו כלולים כל הז' אורות, ואז היתה היא נקראת אם הבנים, ואח"כ הוציאה היא הז' כלים כלולים בחסד, ואח"כ מתגלים בהגבורה, וכעד"ז עד לבסוף עד שנמצאת שיוצאת המלכות באחרונה מכולם.

(ב) עוד יש הפרש ב', והוא כי בעקודים תחילה יצאו האורות ואח"כ נעשו

### פנים מאירות

או"ח רק מכח צמצום א', ונודע שצמצום א' לא היה זולת בנקודה האמצעית ממש, שהוא בדיוק רק בחי"ד שנק' מלכות, אמנם בט"ס הראשונות לא נגע הצמצום כלל, כמ"ש בענף א' בפמ"ס עש"ה. וא"כ מאין יהיה שם בחי' מסך ואו"ח בט"ס הראשונות.

וענין עסמ"ב וע"ס שאנו מבחינים מטרם הנקודים, אינם רק מה' בחי' הנבחות בבחי' העביות דמסך דבחי"ד עצמו, שנבחן בבחי' כחבז"ן, דהיינו ע"פ העביות שבו, אשר הכתר דמסך הוא בחי' שורש לבד וע"כ הוא זך מכולם, והחכמה שבו היא בחי"א, שממנו מתחילה העביות להגלות בסוד בחי"ב, שהיא הבינה שבו. וז"א שבו יותר עב מבינה, בשביל שהוא הסבה לבחי' ד' בעצמה. ועיקר העביות נמצא בבחי' ד' דהיינו המלכות דמלכות, כאמור ומפורש בענף א' ובענף ד' עש"ה, ובפמ"ס ופמ"א. ונמצאים בזה אשר ע"ס דעקודים, שהכלים דכחבז"ן שבהם הם ה' בחי' שבמסך דמלכות ע"ד הנ"ל, נמצאים שיוצאים ממטה למעלה, כלומר ע"ד הזדככות, שמתחילה נגלה כלי המלכות והמסך שהוא עב מכולם, ואח"כ התחילה ההזדככות כנ"ל, עד שהכתר שהוא זך מכולם יצא באחרונה.

(ב) בעקודים תחילה יצאו האורות ואח"כ נעשו הכלים, אבל בנקודים וכו': כמו שביאר הרב לעיל בענף ט"ו, אשר ג' אורות

שרשים לכלים, אשר אח"כ עושה הסת"ב בשתי בחי' של התפשטות המלכות שלו ממעלה למטה לסוד גמר כלים, שהתפשטות א' הוא לגופו עצמו, והתפ"ב הוא למדרגה התחתונה הימנו, דהיינו הכלים דחכמה שנק' פרצוף אבא.

ונתבאר לעיל, אשר הסת"ב דעליון נעשה להסת"א בתחתון, מכח חידוש הכלים דתחתון שאין להם שורשים בהסת"א דעליון, עש"ה. ולפיכך גם פרצוף אבא וחכמה מתפשט בע"ס דראש ממטה למעלה להסת"א. ואח"כ עושה גם הוא הסת"ב בשתי בחי' של התפשטות, שהתפ"א לצורך גופו עצמו, והתפ"ב הוא למדרגה התחתונה הימנה, דהיינו לבחי' הכלים דבינה, שנק' פרצוף אמא. ועד"ז שאר הספירות.

והנך מוצא, אשר האורות מתפשטים בכלים ממעלה למטה בהיפך מהעקודים, כי מתחילה נתלבש כאן העצמות בכלים דכתר, ואח"כ ע"י זווג בסוד התפ"ב נמשך האור מכלים דכתר לכלים דחכמה. ואח"כ ע"י זווג בסוד התפ"ב נמשך האור מכלים דחכמה לכלים דבינה, וכו'.

וזה אמרו, כי שם ביציאת העקודים יצאה מלכות תחילה וכתר באחרונה, דהיינו כמ"ש לעיל, אשר בכלל לא היה שם רק בחי' כלי אחד, בסוד בחי"ד מד' הבחי' הנודעות, אמנם בכח"ב וז"א, לא היה בהם שום חיבור וענין לסוד כלים ואו"ח, כי לא נתקן המסך המעלה

הכלים, כנ"ל, אבל בנקודים, יצאו תחילה יוד כלים זה למטה מזה ונעשה ע"י הסתכלות עינים בג' אורות של אח"פ, כנ"ל, לכן אחר שיצאו היוד כלים והונחו במקומם זה תחת זה כל אחד לבדו, אז יצא האור אח"כ, עד"ז שיצא הכתר תחילה, ונכנס בכלי שלו ובו כלולים כל הט' אורות, וכן החכמה יצאה אח"כ ובה כלולים כל הח', וכעד"ז עד שיצאה המלכות לברה באחרונה.

### פנים מאירות

משלים לבחי' הנה"י שמטבור ולמטה, ולפיכך בב' חלקי הפרצוף ראש ותוך נמשך אור הא' ג"כ, שנמצאים משום זה בתיקון ג' קוין ימין שמאל אמצע, אמנם הסוף לא היה לו אלא קו אחד כנ"ל.

ונתבאר שם, שבחי' הראש דנקודים עצמו נבחן לראש ותוך, שהכתר ה"ס הראש, וחור"ב ה"ס התוך, כמ"ש שם באורך. ולפיכך לא היה תיקון קוין זולת בכתר ובחור"ב הנ"ל, אמנם מבינה ולמטה שכבר הוא חלק הסוף דנקודים לא נמשך לשם בחי' אור הא', וכל בנינם הוא רק מאור הג' דהסתכלות עינים באח"פ, ולפיכך יצאו הז"ת רק בקו אחד זה למטה מזה.

וזה אמרו, אבל בנקודים יצאו תחילה יוד כלים זה למטה מזה ונעשה ע"י הסתכלות עינים בג' אורות של אח"פ, ע"כ. כלומר, דענין זה למטה מזה שהיה בז"ת, הוא מסבה שנעשו ע"י הסתכלות עינים באח"פ, ולא היה בהם אור הא' דישסו"ת היוצא דרך נקבי עינים, ולפיכך יצאו רק בקו אחד זה למטה מזה. אמנם כתר וחור"ב שלהם, ודאי שהיה בהם תיקון קוים כאמור, כי יש בהם אור הא'. והרב סמך עצמו על מה שפירש זה לקמן להדיא.

שמשו בנקודים: אור הא' הוא אור שיצא דרך העינים, אור הב' הוא אור שיצא דרך הפרסא מיסוד א"ק, אור הג' הוא על ידי הסתכלות עינים באח"פ, ושם נתבאר אשר מאור הא' לא יצא זולת כלים דפנים, והיו חסרי סוף, וע"כ מכח אור הג' נשלמו הכלים גם בבחי' הסוף.

והנה עיקר ע"ס דנקודים יצאו מאור הא' עם האור הג' הנ"ל, אמנם היו בקטנות, כלומר רק בבחי' אור דנקבה ואור דאחורים, שהמה רק בחי' כלים לבד, והאורות דגדלות דנקודים יצאו רק מאור שבקע לפרסא וכו', שנקרא אור הב' הנ"ל.

וזה אמרו, אשר בנקודים יצאו הכלים מתחילה ואח"כ באו האורות, כי ע"ס דנקודים בעצמם, שהמה סוד אור הא' והג', המה ודאי שיצאו מתחילה, ואח"כ השפיע בהם היסוד דא"ק המוחין, מאור שבקע לפרסא, והבין.

יוד כלים זה למטה מזה ונעשה ע"י הסתכלות עינים באח"פ וכו': כמ"ש בפמ"ס ובפמ"א בענף ט"ו וט"ז, אשר ענין תיקון קוין נמשך רק מכח עליית המ"ן, שה"ס אור הא' הנזכר, אלא משום שהיו הפרצופין חסרי הסוף, שמטבור ולמטה, ולפיכך היה אור הג'

ג) נמצא שיצא הכתר תחילה ונכנס בכלי שלו, והיו כלולים בו כל הט' אורות. ואח"כ נשאר אור הכתר בכלי שלו, ויצא אור החכמה עם ח' אחרים כלולים בו, ונכנס בכלי החכמה, ועד"ז עד שסיימו כולם לכוון בכלים שלהם.

### פנים מאירות

ג) נמצא שיצא הכתר תחילה ונכנס בכלי שלו וכו': כבר נתבאר היטב בענפים הקודמים, אשר אלו ג"ר דנקודים שנק' כח"ב, ה"ס ג' ראשים זה למטה מזה, ע"ש דבר בטעמו. ותוכן הדברים, אשר יסוד ועטרה דא"ק המשיעים בג"ר דנקודים שה"ס הדכר דב"ן בשורשו. וכן בבחי' הנוקבא דב"ן וע"ס דנקודים שנבחנו הג"ר דנקודים בגופיהו, שה"ס שיפולי עצמותו דעליון לתוך התחתון, שמהראש להתוך נק' שכולת הזקן, ומתוך לסוף החדש דבחי' למעלה מטבור נק' פרסא וטבור, ומכללות התוך אל פרצוף הנה"י נק' יסוד ועטרה, כמ"ש בפמ"ס ענף י"ז וכאן, עש"ה. הנה הם כלולים מפנימיות וחיצוניות, בסוד רקיע וניצוץ או קו ונקודה, שראש החיצוני שהזווג בפה, מכונים המ"ן שלו בשם קו או פרסא או רקיע, והפנימי הוא סוד הזווג שבנקבי עינים, שהמ"ן האלו מכונים בשם נקודה, שה"ס בחי"ד המעלה או"ח בקומת כתר, וה"ס ה' תתאה דהויה שבנקבי עינים. והוא ראש הא' העיקרי של הפרצוף, אשר מקומו הוא בכלים דעליון ממש, כלומר אותם הנמשכים לרשותו ובנינו של התחתון, בסוד השפלה והרכנה כנ"ל, שבפרצוף הנה"י שהם הע"ס דנקודים, הוא בחי' שליש תחתון דת"ת דא"ק שלמעלה מנה"י, כמבואר שם. ותדע שה"ס הכתר דנקודים, שאומר הרב כאן, שיצא הכתר תחילה ונכנס לתוך הכלי שלו, היינו שליש תחתון דת"ת דא"ק. והיו כלולים בו כל הט' אורות: כמו שנתבאר בענפים הקודמים, שעיקר הע"ס של

הפרצוף יוצאים בראש, וכל הגוף הוא רק בחי' התפשטות המלכות של ראש לע"ס עד למלכות דמלכות. וזהו שאומר הרב, ובו היו כלולים כל הט' אורות. כלומר, שכל התפשטות שממנה ולמטה כלולים במלכות דכתר הזה. ודע שהמלה כ"ז"ל יורה על עתידות, כלומר שראוי להתפשט ממנה ט"ס תחתונות, דהיינו בסוד הסתכלות ב' לגמר כלים, אמנם עתה בסוד הראש דהיינו כתר הנזכר, ודאי שאין שם זולת המלכות לבדה, ועדיין אין מציאות התחתונים מגולה בה כלל. ודומה, כמו האילן שהוא כלול בגרעין קטן שבפרי, או לבנים שהם כלולים במח האב, אשר ודאי אין מציאות האילן מגולה כלל בגרעין הקטן, וכן אין מציאות הבנים מגולים במח אביהם, אלא משום שעתידים סוף סוף לצאת ולהתפשט ממקור הזה, לפיכך אנו משמשים במלה כ"ז"ל או כ"ז"רים. וזכור זה לכל המקומות, שתמצא בזוהר וכהאר"י ז"ל, ענין התכללות וכלולים.

ואח"כ נשאר אור הכתר בכלי שלו ויצא אור החכמה וכו': והיינו בסוד זווג הב' הנ"ל החיצוני שבבחי' הפה של ראש, שהמ"ן דזווג הזה מכונים בשם קו או פרסא כנ"ל, ומזווג הזה יוצאות ע"ס דראש המיוחסות לפרצוף עצמו ונחשבים מבנינו, כמ"ש בענפים הקודמים. והנה הכלי שלו נמצא במקום ג' שלישים עליונים דנה"י, והמלכות של ראש הזה כוללת ג"כ ח' תחתונות, שהם ראש הג' שנק' בינה, וז"ת. וענין ההתכללות הוא ע"ד שנתבאר במלכות של ראש הפנימי הנ"ל, ע"ש.

ותדע, אשר התפשטות המלכות של ראש הא' מזווג הפנימי, הוא מתלבש בפנימיות הראש החיצון הזה שנק' חכמה, כדברי הרב לקמן אשר נה"י דכתר מתלבשים בחו"ב, והיינו כדאמרן, כי נודע אשר התפשטות המלכות של ראש מכונה בשם נה"י, כמבואר בענפים הקודמים. ודע, שהפרש גדול יש בין ראש הא' שנק' כתר, ובין ראש הזה שנק' חכמה, כי הראש הא' כולו פנים, ואין שם אחורים כלל, אמנם בראש הזה נמצאים כלים דפנים וכלים דאחורים שמחזירים זה בזה. וכבר ידעת שכלים דפנים ה"ס אותם הכלים הנמשכים מהאור היוצא ע"י תיקון המ"ן, אשר כלולים משום זה בכל התיקונים המסוגלים שיתלבש העצמות בהם, דהיינו שנק' תיקון קוין ובנין פרצוף בסוד תרי"ג וכו' כמ"ש בענפים הקודמים. וכלים דאחורים ה"ס אותם הכלים הנמשכים מכח שורש הראשון שבה' פרצופי א"ק שמטרם עליית מ"ן, שהמה חסרים מכל התיקונים האלו החדשים הנמשכים ע"י המ"ן, ולפיכך אינם ראויים כלל להתלבשות אור העצמות בהם ונמצא הארתם מועטת, ומכונים ע"כ אחורים, כלומר שאינם מאירים. וכבר נתבאר, שמאור היוצא דרך נקבי עינים, דהיינו מסוד תיקון המ"ן, יוצאים הימנו הפרצופין בחסרון הסוף, והוא משום דע"י התעלות המ"ן לנקבי עינים, יוצאת הסת"א בסוד ע"ס דראש מנקבי עינים ולמעלה, והסת"ב מאוזן עד הפה. ונמצא הפה, בבחי' מלכות דמלכות, שנק' טבורא דגופא, ולפיכך מפה ולמטה, אינו נמשך עוד אור הזכר כמטרם עליית מ"ן, אלא רק נה"י דסיומא ואור הנקבה לבד, שמסתיים על הטבור. ונמצא הנה"י דלמטה מטבור ריקנים מאור עינים, ומכל התיקונים הנמשכים מהם. שז"ס המובא בכ"מ, אשר כל נה"י הם לבר מגופא ונקראים אחורים בכל פרצוף, שכל זה הוא משורש הנזכר, אשר מהאור היוצא בסוד

תיקון המ"ן, אינו נמשך אלא רק עד הטבור, ולפיכך מסתיימים שם כל התיקונים של הפרצוף, במה שהמה לשבחו של הפרצוף עצמו, והכלים דנה"י רק להוצאה קיימים לצרכם של חיצונים מן הפרצוף, אבל לא לצרכו עצמו, וז"ס אמרם ז"ל אשר כל נה"י לבר מגופא, והבן.

אמנם נתבאר לעיל, אשר גם בנה"י נמצאים כלים דפנים, כלומר המתוקנים ע"י תיקון המ"ן, והיינו בסוד שיפולי מעיים דחג"ת לבנין הנה"י, כמ"ש בארוכה בפמ"ס ענף י"ז אות ז' עש"ה. שמסוד הזה יוצאים בחי' פנים בפרצוף הנה"י, שנק' יסוד ועטרה בדכר, וסוד שיפולי מעיים בנוק' עש"ה. והנה זה השפולי מעליון לתחתון, ה"ס הראש היוצא ע"י זווג הפנימי, כמו דכייל לן הרב בענף ט"ז, שחיצוניות דעליון יורד ונעשה פנים בפנימיות של התחתון, כלומר בסוד זווג הפנימי שנקרא פרקא קדמאה דיסוד, הטמון בתוך שליש תחתון דת"ת דא"ק, וכן בכל פרטי הפרצופין דאבי"ע, כמו שיתבאר במקומם בע"ה, ונמצא מכח זה, אשר מסוד עינים ולמטה עד הפה של הראש דפרצוף הנה"י, אשר כבר אין שם משיפולי דעצמות פרצוף העליון, הרי שהוא בבחי' אחורים בלבדו כמו הבנין של הנה"י כנ"ל.

אמנם נתבאר בענף ט"ז בפמ"ס, אשר ב' השורשים שולטים בפרצוף יחד ע"ש, אשר מכח זה נמצאים גם אח"פ דראש הנקודים מתיחדים עם הגלגלתא ועינים של ראש הזה לראש אחד, ע"ד שהיה בשורש הא' שמטרם עליית מ"ן, ומכח היחוד הזה נמצאים גם אח"פ דראש נחשבים לכלים דפנים, ומקבלים התיקונים דמ"ן בבנינם, כמו הראש הפנימי שמעינים ולמעלה. והנה נתבאר, אשר גם בראש הב' החיצוני דנקודים, דהיינו הנקרא חו"ב דנקודים שגם המה מתוקנים במקצת בסוד תיקון פרצוף וג' קוין הנמשכים מהמ"ן,

ד) אבל דע, כי כאשר אור הכתר נכנס תחילה בכלי שלו, היו שאר האורות בטלים בו בערכו, שהוא גדול מכולם יחד, ולכן היה יכולת בכלי שלו לסבול ולסבול ט' אורות האחרים, ולא נשבר.

ה) וכן כאשר יצאה אור החכמה ונכנס בכלי שלו, היו הח' אורות כלולים בו. וכן בצאת אור הבינה כלולה מז' אורות ונכנסים בכלי שלה, היו הכלים יכולים לסבול ולא נשברו, כי כולם הם בטלים בערך או"א, דמיון הבנים, שבתחילה עומדים כלולים במוח אביהם בסוד טפת מוח, וכן בהיות הבנים בסוד עיבור במעי אמם, יכולין להיות שם והיא יכולה לסבולם.

(הג"ה) ונתנה החכמה בבינה בסוד זווג פנים בפנים והיו כולם בכלי הבינה, כי תחלה היו אחר באחר, ונזדווג הכתר מניה וביה והמשיך מוחין להם ואז חזרו פנים בפנים וזו"ן ניתנו בה והיו בה בסוד מ"ן, והיו מעמידין מוחין דאו"א על עמדתן. ואחר כך נזדווגו יחד או"א והוציאו ז' מלכים אלו (ע"כ).

ו) ולכן היה בחי' התיקון בג"ר ולא נשברו כלל, וכאשר היו הז"ת כלולים במעי אמם היו שם בבחי' מ"ן המעוררין זווג עליון, אמנם בצאת משם הז"ת שהם הז' והגם שכבר המה בחי' נה"י, אמנם מקבלים הארה ע"י התיחדם עם הראש הפנימי, אשר הכלי שלו הוא מבחי' חג"ת, כאמור, והבין זה היטב.

### פנים מאירות

שראש הזה שנק' חכמה, יש בו ב' הבחי': הן פנים והן אחורים, ועד"ז הראש הג' שנק' בינה, כמ"ש לקמן בע"ה.

ה) כי כולם הם בטלים בערך או"א וכו' בסוד טפת מוח וכו': והוא כמ"ש לעיל אשר ענין התכללות ז"ת באו"א הוא בסוד המלכות שלהם, דהיינו שבהכרח עתידה להתפשט בסוד הסתכלות ב' לגמר כלים, כי או"א שה"ס ראש עדיין אין הכלים ניכרים בהם כלל, כי ע"ס דכל ראש אינם אלא שורשים לכלים, כדברי הרב לעיל בענף ה' עש"ה. אמנם בהיות המלכות עדיין בבחי' הסתכלות א' דהיינו בראש, עדיין אין מציאות הז"ת דגופא ניכר בהם ולא כלום, אלא ע"ד טפה במוח האב, ואילן בגרעין, כמ"ש לעיל עש"ה.

והוא שאמרנו לעיל, בהבחן מראש הא' שנק' כתר לראש הב' שנק' חכמה, כי הראש שנק' כתר הוא כלו פנים ואין בו אחר כלל, כי כל עצמותו ובנינו אינו כלל מבחי' בנין הנה"י, אלא בחי' חג"ת, שהרי הכלי שלו הוא שליש תחתון דת"ת שה"ס חג"ת ולא נה"י, אלא שנמשך למקום שאינו ראוי לו, וא"כ אין שם אחורים כלל ועיקר. משא"כ הראש הב' שנק' חכמה, אדרבא עיקר בנינו הוא מכלים דנה"י אשר המה בחי' אחורים, אלא מכח שורש הא' נמצא מתיחד עם הכתר, ובכחו של הכתר מקבל ג"כ הארת פנים. ולפיכך תדע,

מלכים שמלכו בארץ אדום ורצו לכנוס בכלים שלהם ולא יכלו הכלים לסבול ונשברו ומתו כמ"ש בע"ה.

ז' ולכן נבאר תחילה סדר ז' מלכים אלו, כי הנה הם מהדעת ולמטה: דעת, א'. חסד, ב'. גבורה, ג'. ת"ת, ד'. נ"ה, הם תרי פלגי גופא, והם ה'. יסוד, ו'. מלכות ז', כי הנ"ה נחשבין כל אחד חצי הגוף ובין שניהם הם אחד לבד.

ח' ודע כי כל אלו הם ענין המלכים הנזכר בפרשת וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, וזה פרטם: בלע בן בעור זה דעת, וכבר הודעתך, כי בלעם הוא בלע, כשארז"ל והוא בסוד דעת דקליפה, אשר ע"כ היה שקול באומות העולם, כמשה בישראל, לפי שמשה בחי' דעת עליון דאבא שבז"א, והנה זהו הענין יודע דעת עליון הנאמר בבלעם, שיצא מהסיגי דעת זה, כמבואר אצלנו במ"א באריכות.

ט' יובב הוא חסד, וזהו בן זרח, לשון זריחה, כי הוא בחי' חסד הנקרא אור, כנודע. חשם, הוא גבורה, כי הוא סוד ה' גבורות, ואותיות חשם, הוא חמש. וס"ת חושם" מארץ" התימני" הוא מיץ, ור"ת חמ"ה, והם סוד הפסוק, כי מיץ חלב יוצא חמה, כי חמה וחמאה הם אותיות שוין והם בחי' הגבורות שהם דם נהפכים בבטן המלאה לחלב, ומן אותו המיץ נעשה חמאה להאכיל התינוק.

(הג"ה) והרד בן ברד, הוא הת"ת, ונקרא כן כמו שנודע, כי לפעמים אבא ויש"ס נעשים חד פרצוף, וכן בינה ותבונה חד פרצוף, וזה מה שהיה תחילה מקום היסוד דבינה, הוא עתה מקום החזה של בחי' כל הפרצוף, ושם נעשו הדדים, וזהו הרד בן ברד, ב"פ דד, שהם בחזה הת"ת. וכן אותיות ברד ב' דד. ובמות זה המלך, צמקו דדי בינה, כדרך האשה שדדיה צומקים במות הילד שלה, והיא בחי' התפשטות הה"ג ביסוד אמא עלאה, כנזכר בפרק ו', שנפלו אז, אשר הם דם ונעשו חלב ועתה צמקו (ע"כ).

י' ושמ"ה ממשרקה ובעל חנן בן עכבור, הם נ"ה, תרי פלגי גופא. \*והנה שאול מרחובות הנהר הוא יסוד, ובסוד מה שהודעתך, כי יסוד בינה הוא רחב להיותה נקבה, ונקרא רחובות הנהר. ור"ת שאול מרחובות הנהר, משה, כי משה הוא יסוד דאבא כנ"ל, ושאול המלך היה מבחי' זו.

כ' וז"ש בשאול, והנה הוא נחבא אל הכלים, פי' כאשר נשברו אלו המלכים, כמ"ש במקום אחר, כל האורות נסתלקו מתוכם ונשארו מאנין תבירין, ולא

נשארו בהם רק בחי' רפ"ח ניצוצין, כמ"ש בע"ה בשער מיוחד, ואמנם בכלי של היסוד, נשאר אור אחד זולת הרפ"ח ניצוצין, כדי להחיות את כלי המלכות, דלית לה מגרמה כלום, וזה האור שנשאר שם, הוא בחי' שאול הנחבא אל הכלים שם בכלי היסוד, מה שלא נשאר בכלי אחר, ולפי שהיה בעת השבירה ומיתה, נקרא לשון מתחבא, כי הראוי היה שיסתלק גם הוא, ונשאר שם בהחבא, וסיבה זו היתה לצורך המלכות, לכן זכה שאול למלוכה והבן זה.

## פנים מסבירות לענף י"ח

(א) **ונבאר עתה מציאת יציאתן לחוץ** וכו'. כדי להבין דברי הרב

שבענף זה צריכים להבין היטב ענין אור הב' ששימש בנקודים, כדברי הרב לעיל בענף ט"ו, שהוא סוד האור שבקע לפרסא וירד דרך יסוד דא"ק לנקודים ע"ש.

**וכבר** נתבאר שענין בקיעת הפרסא ה"ס המוחין וה"ס אור הזכר בסוד זווג החיצון. וכבר נתבאר שהוא מכח התעוררות אורות דא"ק שמטרים עליית המ"ן, אשר מקום הזווג הוא בפה דראש דכאו"א מגעסמ"ב ולא בנקבי העינים, שאז בהתעוררות זווג זה חוזרים ונמשכים כלהו בחי' אח"פ שכבר יצאו מבחי' ראש לחג"ת, והמה נכנסים שוב לבחי' ראש וחב"ד. שהרי בשורש הא' היו קומת גלגלתא ועינים ואח"פ שוים ממש זה לזה כמובא לעיל. והנה הזווג הראשון נעשה ודאי גבוה מעל גבוה, אמנם אנו נתחיל לדבר מראש הס"ג, כדרכו של הרב.

**ותבין** אשר מכח הזווג שנעשה בפה דראש הע"ב, נמצאים אח"פ דראש

ע"ב ששבו לקדמותם לבחי' ראש הע"ב ממש, כי המלכות שהיתה בנקבי העינים חזרה וירדה למקומה כבתחילה דהיינו לפה של ראש, וא"כ בהכרח שגם הראש דס"ג הפנימי שכבר קנה מקומו באח"פ דראש ע"ב, מוכרח לירד יחד עם המלכות דעינים למקום הפה של ראש כמקודם המ"ן. ונתבאר שאין הגרעון נוהג ברוחני כדברי הרב שהבאנו לעיל, ולפיכך יש

באח"פ דס"ג הפנימי האלו בחי' ע"ב ממש כמו בהיותם עוד בראש דע"ב, ולפיכך נעשו בחי' ראש גמור בס"ג מפה ולמטה עד החזה.

**והנה** זה ודאי שכל זה נעשה רק בפרצוף הפנימי, כי רק הוא היה מקודם באח"פ דע"ב ממש, אמנם לא בפרצוף ס"ג החיצון שמעולם לא נתעלה למעלה מפה דע"ב. אבל מתוך שהפנימי והחיצון יצאו מזווג אחד שע"י המ"ן, כמ"ש לעיל ע"ה א"כ הפנימי משפיע אותו אח"פ דע"ב שלו לפרצוף החיצון, כי המה מתלבשים זה בזה ממש כמו פרצוף אחד, באופן שאח"פ דע"ב שבאו לראש הפנימי דס"ג נמצאים מאירים בבחי' השבולת דראש החיצון דס"ג, אמנם גם בב' הבחי' דהשבולת דהיינו: זווג פנימי וזווג חיצון. באופן שיצאו שם ב' ראשים: ראש הפנימי בבחי' האזן דשבולת בסוד הכתר שהוא הראש העיקרי, והראש החיצוני בבחי' חוטם פה דשבולת לראש הב' שנק' חו"ב, כמ"ש לעיל.

**ואע"פ** שהזווג העליון נעשה בפה שהוא בחי' חיצוניות, אשר כבר מחובר האח"פ לבחי' פנימית כמו גלגלתא ועינים, עכ"ז המוחין דתחתון הנמשכים מכח ראש דס"ג הפנימי שחזר ויצא למקומו עושים עדיין ב' זווגים, והוא משום שראש דס"ג הפנימי אינו כולל כלל לראש דע"ב מצד שורש הא', כי מאז אין לו שום מקום ושורש באח"פ דע"ב

זולת מפה ולמטה, כמ"ש היטב. ולפיכך, מתוך שכל שבחו הוא מאח"פ דע"ב שבשורש הב', ע"כ בהכרח שמתחלק ג"כ לב' בחי' כדרך השורש הב' כנ"ל, והבן היטב.

**והנה** נתבאר סוד הראש החדש שהרויח הס"ג מבחי' אח"פ דע"ב ממש, שמצד שורש הב' המה התלבשו בכלים דהעדפה שנשפלו מעצמות הראש וקבעו מקומם בתוך, דהיינו ראש הס"ג ושבולת הזקן. ותדע בזה אשר פרצוף הפנימי הוא המקבל המוחין החדשים הנז' בסוד עליה וחזרה וע"כ הוא שורש הזכר. ופרצוף החיצון שה"ס השבולת הוא מקבל המוחין מהפנימי והוא שורש הנוקבא המקבלת מהדכר ולית לה מגרמה ולא מידי רק מה דיהיב לה בעלה, דהיינו הפרצוף הפנימי. וצריך שתזכור כאן שכל ענין השבולת ה"ס מלכות דעליון בעצמותה, שנתארכה ונשפלה למקום דרגא התחתונה בסוד שיפולי מעים והיא המתפשטת כאן בסוד ראש, שז"ס מלכות דעליון הנעשת כתר לתחתון, אמנם נקראת עטרה, והבן זה.

**ועד"ז** תבין בסוד השיפולי דחב"ד דס"ג שלמעלה מחזה לגבול החג"ת דס"ג שמחזה לטבור, שאלה נקראים בשם פרסא וטבור כנ"ל. אשר בחי' פרצוף הפנימי דחג"ת דס"ג, שבזמן עליית המ"ן עלו והלבישו בחי' אח"פ דחב"ד דס"ג ממש, אשר אח"כ בעת זווג חיצוני חזרו וירדו למקומם מחזה ולמטה, המה ג"כ באים ומתלבשים בפרצוף החיצון דחג"ת דס"ג, והיינו ג"כ רק בסוד שיפולי המעיים, דהיינו פרסא וטבור כאמור.

**ועד"ז** תבין בסוד השיפולי דחג"ת לנה"י שלמטה מטבור שהם נקראים יסוד ועטרה, אשר בחי' פרצוף הפנימי דנה"י שבזמן עליית המ"ן היו מלבישים לאח"פ דחג"ת ממש, ואשר אח"כ בזווג החיצוני שחזרו אח"פ דחג"ת לבחי' הקודמת, אז חזר הראש דפרצוף נה"י הפנימי וירד למקומו למטה מטבור כבתחילה, שאז יש לו לפרצוף נה"י הפנימי בחי' ראש דגופא ממש כמו שהיה לו בזמן שהיה מלביש לאח"פ דחג"ת. וזה הראש מכונה יסוד ועטרה, אשר נקבע בפרצוף נה"י לבחינת ראש דגופא כמו מדרגת חג"ת, כלומר שיש שם אור הזכר הראוי לזווג ולהתפשטות ע"ס חדשות כנודע.

(ב) **וכבר** ידעת שע"ס דנקודים ה"ס פרצוף החיצון דנה"י, ואשר גם לו בחי' שבולת המתפשט להם מעצמות חג"ת כמו הפרצוף הפנימי, אלא שהם לא יכלו להתעלות למעלה מטבור ולהלביש אח"פ דחג"ת אלא שנשארו במקומם למטה מטבור, אמנם מלכות דעליון מתפשטת אליהם בבנינם כמו השבולת שבראש כנ"ל עש"ה. ולפיכך אחר שפרצוף הפנימי שהוא סוד ושורש הזכר נתמלא מהמוחין בעת שובו לדרגתו למטה מטבור בסוד יסוד ועטרה, אז נמצא שמשפיע מוחותיו החדשים לבחי' השבולת דנקודים דהיינו הג"ר. ועד שנתבאר לעיל בשבולת כן כאן יצא ממוחין דיסוד ועטרה דא"ק אל הג"ר דנקודים ב' זווגים: א' בסוד זווג הפנימי דהיינו הכתר. ב' בסוד זווג החיצון דהיינו חו"ב דנקודים.

**והנה** נתבאר לך שורשי ההבדל מבין דכר לנוקבא, אשר הן הנוקבא והן הדכר בהכרח הוא שיהיו מתוקנים מבחי'

טעמו וממשו. ובזה תבין דברי הרב בענף י"ז וז"ל: שהנקודות נחלקים לג' חלקים: העליונים על האותיות כמו החולם ובאמצע כמו השורק ותחתונים כמו שאר הנקודות וכו' עש"ה. פירוש, שכל ענין הנקודות מרמזות על תיקונים אלו דמ"ן, ונתבאר שכל שורשם ה"ס אח"פ דעליון, הן מסוד תיקון האצילות בזמן העליה שאז מלכות דעליון נשפלה וירדה למדרגת התחתון בסוד שבולת הזקן וכו' כנ"ל שה"ס קמץ, משום שעדיין נמצאים התחתונים בסתימו וקמיצו. והן מסוד זווג החיצוני ובקיעת הפרסא בסוד הפתח, אשר פרצוף הפנימי דכל מדרגה יורד במוחין דע"ב ומשפיע בפרצוף החיצון דכל מדרגה.

**והנה** נקודת החולם ה"ס פנימיות דהמלכות דעליון המתלבשת בתחתון, בסוד נקודה שמתחת הו בדמות הקמץ כזה: שה"ס הפרסא והטבור מזמן העליות לתיקון אצילות. ותדע שהפרסא ה"ס הקו המושכב מלמעלה כעין פתח, עד הנקודה שה"ס הטבור, שבאופן זה נמצאת מבדלת ממש בין מים עליונים למים תחתונים, כמ"ש לעיל אשר כל פרצוף נה"י דלמטה מהנקודה שה"ס הטבור נתרקן מהאור וכל הכלים דשם המה אחור ולא פנים, ואין שם מבחי' פנים אלא בחי' התפשטות הנקודה דטבור, בסוד שבולת שכולל ג"ר העתידיים. ותדע ע"כ שנקודה זו דטבור נבחנת לבחי' חולם שעל האותיות, דהיינו ע"ס דנקודים שנק' אותיות וכלים ריקים מאור, כי אין בהם אפילו כלים מתוקנים זולת בחי' שבולת וסוד החולם, שהוא ממש זה החלק מגופא דחג"ת

ע"ב של העליון, דהיינו מסוד המלכות שבנקבי עינים דעליון שסודה ו"ד דמילוי יוד. ותיקון זה נמשך להם מכח עליית מ"ן גופיה, כי המלכות שבפה דראש העליון שהיא שורשם הרי שנכללה בכח העליה מבחי' נוקבא דע"ב כנ"ל, שה"ס ו"ד דמילוי יוד, וה"ס שיפולי דבנין מדרגא דעליון שנמשך ונקבע בבנין דרגא התחתונה הן בדכר והן בנוקבא. כי כבר ידעת שהדכר והנוקבא יוצאים כאחד, זה בסוד פנימי וזה בסוד חיצון ובכאו"א יש פו"ח כנ"ל. ולפיכך גם פרצוף הפנימי שהוא הזכר, אע"פ שנמשך ועלה אחר המקור שלו והלביש לאח"פ דראש העליון ממש, מ"מ יש לו ג"כ בחי' פרצוף חיצון שנשאר במקומו, וממילא השיג גם הוא בחי' שיפולי מעים דמדרגה העליונה שנק' גם אצלו יסוד ועטרה, אשר בנוקבא ה"ס בחי' ו"ד דמילוי יוד דהויה ובזכר ה"ס היוד עצמו וכמ"ש במקומו בע"ה. ומובן ג"כ היטב שהנוקבא לית לה מגרמה ולא מידי, כי בחי' יסוד ועטרה שבה אע"ג שהמה מבחי' ע"ב דעליון אמנם בלי אור כנ"ל, אלא הזכר שה"ס פרצוף הפנימי הוא עולה למעלה מטבור ומלביש לאח"פ דעליון, אשר מכח זווג חיצוני יורד וכל מוחין דעליון עמו ומתלבשים ביסוד ועטרה ידיה, ואח"כ משפיע אותם לג"ר דנקודים, כאמור. ובזה תבין ג"כ מ"ש בזוהר אשר אבא יסוד ברתא, כמ"ש דסוד התלבשות המלכות דעליון נמשך מנקבי עינים שה"ס ע"ב, והבן.

**ונתבאר** היטב בפמ"ס ענף י"ז אות ב' עש"ה ענין התהפכות חיצוניות דעליון לפנימיות אצל התחתון, ע"ש

חיצוני דעליון אל התחתון בהכרח שהתחתון מתפשט בב' הזווגים: פנימי וחיצוני, כמו החוק דשורש הב' עש"ה. ולפיכך הוא משפיע מקודם לסוד כתר דנקודים שה"ס ראש הפנימי שמעינים דנקודים ולמעלה, ומשם נמשך האור למטה לראש החיצוני דאח"פ שנק' חו"ב דנקודים.

וזה אמרו ונחלק לב' כי הנה נקודת השורק ואו וי' באמצע כזה ו, והנה יוד של שורק הוא לאבא הנק' יוד ראשונה של השם, והואו של שורק הוא אל אימא להוציא ולהוליד הו"ק דז"א וכו' עש"ה. וכאן צריך שתזכור מה שהארכנו לעיל בביאור התהפכות ענין פנימיות וחיצוניות בדרך עברו מתחתון לעליון, דהטמיר ומכוסה בעליון מתגלה בתחתון, והמגולה בעליון נעשה בגניזו אצל התחתון עש"ה. ולפיכך הכתר שה"ס הטבור הוא לקח בחי' הרקיע בפנימיותו בגניזו ובחי' הנקודה בגלוי, כדמיון הקמץ שמתחת לאותיות. אמנם כשעבר האור מהכתר אל הראש החיצוני שנק' חו"ב, הרי שנתהפכו הפנימיות לחיצוניות וחיצוניות לפנימיות, ונמשך הו' שה"ס הרקיע בגלוי, והנקודה נגזזה בתוך הו', דע"כ מכונה חו"ב בשם פתח כי הוא סוד הרקיע המחובר עליונים ותחתונים, בסוד דברי הזוהר דשאיב מלעילא ויהיב לתתא.

וזה אמרו דנקודה של שורק נטיל אבא וכו'. וצריך שתבין אבא הזה שכולל או"א עילאין ואימא ה"ס ישו"ת, כמו שהרב מפרש זה בע"ח שער ט' פרק א' להדיא עש"ה. וכבר נתבאר לעיל בפמ"ס, שבהתחלק החו"ב לב' בחי' שהם זווג

הנמשך ומתפשט להם בסוד שיפולי מעיים כמפורש לעיל עש"ה.

ג) והנה נתבאר אשר הפרסא יחד עם הטבור ה"ס קמץ דעליון, כלומר דחג"ת, והוא מתחת האותיות דחג"ת, אמנם כלפי התחתון הרי הפרסא נבדלת מהם ואין להם רק הנקודה שמתחת הפרסא וגם הוא רק מסוד גופא דעליון, וע"כ נמצא החולם לבחי' שלמעלה מהם. וזה אמרו (בענף יז אות ל') והנה נקודת החולם הוא ההבל היוצא מן הטבור אשר שם עומד הכתר דהיינו מלכות דעליון כאמור. וזה אמרו כי עיקר החולם הוא בת"ת דא"ק אמנם נעשה כתר לנקודות עכ"ל. והיינו כדאמרן, אשר זה החולם ה"ס גופא דחג"ת עצמו, אלא שנתארך ונמשך לבחי' נה"י ולכן מכנהו הרב ת"ת דא"ק, דהיינו גופא דעליון ממש, והוא שנעשה כתר לנקודות בסוד מלכות דעליון הנעשה כתר לתחתון.

וזה אמרו וניקוד שורק בואו שנק' מלאפום שהוא באמצע האותיות, הוא ההבל היוצא מהיסוד לאו"א עכ"ל. פירוש, כי נקודות האמצעיים שבתוך האותיות, מרמזות על זמן ביאת המוחין מתחתון לעליון או מפנימי לחיצון, דע"כ המה ממלאים בתוכיות האותיות, ואומר על כן שהוא ההבל היוצא מן היסוד דהיינו מסוד פנימי לחיצון, דהיינו מדכר לנוקבא, ע"ד שהרחבנו לעיל. ותדע אמנם אשר הרב אינו מדבר כאן מסוד גלגלתא וע"ב שה"ס זווג הפנימי כדרכו תמיד שאינו מדבר רק מבחי' אח"פ שה"ס החיצון, אמנם לקמן אומר הרב שהאור בא מתחילה לכתר ואח"כ לחו"ב, דהיינו כדאמרן אשר המוחין הבאים מזווג

אשר היסוד הוא גבוה מב' פרקין עליונים דנו"ה, דהיינו חו"ב שכבר המה בבחי' תוכיות האותיות, משא"כ היסוד הוא בחי' ת"ת דא"ק שנתפשט בסוד שיפולי מעליון לתחתון והוא משפיע בסוד נה"י דכתר ממטה למעלה כמ"ש לקמן והבן.

(ד) וז"ש אבל שם בז"א אינו כן לפי שכשהבינה נכנסה בו לתת אליו

מוחין היא משפלת עצמה ומרכנת עצמה בסוד האם רובצת על האפרוחים ואז מוכרח היא שתגביה רישי ירכין לעילא ובחי' היסוד שלה נשפל למטה מהם ואז נמצא שהדעת למעלה מחו"ב והבן זה עכ"ל. פירוש, כי סוד זווג דרובצת הנ"ל הוא נמשך מסוד תיקון אצילות הנק' צמצום נה"י כמו שהרחבנו ביאורו בענף הקודם אות ב' עש"ה. ונתבאר שם אשר כל תחתון מעלה הפנימית שלו לעליון, דהיינו בחי' הראש והג"ר דתחתון עולים ומלבישים לבחי' אח"פ דעליון שהוא חיצוניותו של העליון עש"ה. גם נתבאר שם שמכח זה נמשך חלק מבנין העליון לתוך בנין התחתון שנק' שיפולי מעיים. וביארנו זה בג' מקומות: ששיפולי הראש אל התוך ה"ס שבולת הזקן וזה ברו"ת הכוללים של הפרצוף, ושיפולי הראש דחג"ת לתוך דחג"ת ה"ס פרסא ושיפולי חג"ת לתוך נה"י ה"ס יסוד ועטרה אשר מסוד הזה מכנים אותם חז"ל בשם שיפולי מעיים, מפני שיסוד ועטרה אינם מבנין נה"י עצמו אלא מבנין חג"ת, אשר מסבת התכללות המלכות בחכמה נמצא שנתעלה שורש כל תחתון עד מקום החכמה להיות כל תחתון דבוק במקור שיצא משם, והיינו במלכות דעליון. ומתוך שנתעלה המלכות עד נקבי עינים

חיצוני ופנימי, נמצא ראש הפנימי בסוד ע"ב ואו"א עילאין ויוד דהויה, וראש החיצוני בסוד ס"ג וישסו"ת וה' ראשונה דהויה. וזה שאומר שנקודה דשורק, כלומר זווג הפנימי בסוד נקבי עינים וע"ב נטיל אבא דהיינו או"א עילאין, וע"כ אומר שהוא של שורק הוא אל אמא להוציא ולהוליד הו"ק דהיינו בחי' הרקיע והפתח, שהיה צריך להתגלות בסוד רת"ס דישסו"ת שה"ס ז"ת דנקודים. וזהו דנטיל אמא בסוד יולדת השבעה, וכמ"ש עוד במקומו בע"ה.

וזה אמרו (בענף י"ז אות ע') והתשובה היא כי בחי' היסוד לעולם הוא גבוה למעלה מב' פרקין עילאין דנו"ה וכו' דהיינו כדאמרן, אשר חיצוניות דעליון נעשה פנימיות לתחתון ונמצא משום זה אשר גם הכתר לקח ממטה למעלה מסוד אור היסוד הזה דהיינו בסוד הקמץ שמתחת לאותיות, נמצא שהוא גבוה מבחי' ראש החיצוני שהם אח"פ שנק' חו"ב וא"כ ודאי שמשפיע לחו"ב מעל ראשיהם מלמעלה. וענין רת"ס כבר נתבאר לעיל ע"ש, אמנם תבין אשר בחי' הכתר מזווג הפנימי בהכרח שהוא למעלה מכל רת"ס דנקודים מפני שה"ס החולם שהוא מגופא דחג"ת שנמשך ונתחבר על הנה"י למעלה, באופן אשר שליש תחתון דת"ת וגופא דא"ק ה"ס הראש מזווג הפנימי שנק' כתר שה"ס החולם שממעל האותיות כדברי הרב ע"ש, וראש דחו"ב שנק' ג"כ חב"ד הוא בג' פרקין ראשונים להיותם נגלים בתוכיות האותיות כנ"ל, וע"כ המה נחשבים לראש דפרצוף הנה"י והכתר אינו נחשב לראש כאמור. והתוך ה"ס חג"ת והסוף ה"ס נה"י. וזה שאומר

שמתוך צמצום נה"י ועליית תחתון לעליון ששורשו נמשך מסוד התעלות המלכות לבחי' נקבי עינים שה"ס אבא דכל פרצוף, נמשכים בינה וזו"ן למקום תוך וחג"ת דהיינו ז"א, וכן הי' ברת"ס דכל מדרגה, עד שנמצא דבינה וזו"ן דס"ג מתלבשים במלכות דס"ג ובאים לז"א שלמטה מטבור שהיא השפלה גדולה כלפי אמא כי יצאה לחוץ ממש, שהרי נה"י לבר מגופא הם ואין שם רק כלים דאחורים הנמשכים משורש הא' שמטרם עליית מ"ן בלי תיקון קוין ובלי אור כמ"ש בענף הקודם, משום שלא יצא מאור עינים רק בחי' ראש ותוך דכל פרצוף וחסר חלק הסוף דכולם מטעם שנתבאר שם. וז"ש הזוהר אבא הוציא את אמא לחוץ אודות בנה דהיינו ז"א שנק' בן ותחתון דס"ג שהוא אמא, דאי לאו הכי לא היה לז"א שום בחי' כלים דפנים, כי כל מציאותו הוא מבחי' למטה מטבור דכללות הפרצוף שאין שם כלים דפנים כלל זולת כלים דאחור כנ"ל.

**וז"ש שם ואז מוכרח הוא שתגביה רישי ירכין לעילא** כלומר כי כל השפלת נה"י שלה למקום ז"א, הוא מסוד עליית פנימית דכל תחתון לעליון, וא"כ גם פנימית נה"י שלה דהיינו הראש דנה"י שלה, מוכרח שיתעלה לחג"ת שלה כמ"ש בענף הקודם ע"ש כי אז נמצאים שיורדים החיצוניות שלה למטה מטבור הכללי שה"ס ז"א ע"ש, ונמצאת מגבהת ראשי ירכין. ותוך סוף דירכין שה"ס בינה וזו"ן דנה"י דאימא נשארינ' למטה, ואז עולה ז"א הפנימי ומלביש לבינה וזו"ן אלו במקומה של אימא, דהיינו בחג"ת, ואז יורדים בינה וזו"ן ומתלבשים במלכות

ששם מקום חכמה נתעלה לשם גם ראשו של התחתון, וע"כ נמשכים לרשותו גם בינה וזו"ן דעליון שנק' אח"פ עש"ה שהארכנו בזה.

**ובזה יש הפרש בין פנימי לחיצון:** כי ראש הפנימי של התחתון עולה ממש למקום אח"פ דעליון, אמנם החיצון של התחתון נשאר במקומו אלא אח"פ דעליון נמשכים אליו למקום עמידתו, והוא השפלה לאח"פ דעליון וכל הריח של התחתון, כי המה הם הכלים הפנימים של הג"ר שלו בעת הגדלות.

**וזה שמדייק הרב ואומר (בענף יז) היא משפלת עצמה ומרכנת עצמה בסוד האם רובצת על האפרוחים** והיינו כנ"ל, כי בעת תיקון אצילות כלומר בחי' כלים לג"ר וראש דכל מדרגה שנק' אצילות, אז מוכרח לבחי' צמצום נה"י דכל מדרגה, שפירושו דבחי' הראש מכל תחתון עולה ומלביש לסוף של העליון, שאז נמשך לבחי' התחתון סוד השיפולי מאח"פ דעליון. וזה שאומר שמרכנת עצמה ומשפלת עצמה, שאז נשפלת ויוצאת מלכות דאמא הכלולה מבינה וזו"ן שלה לתוך בנין ז"א, שזה כל הריח של ז"א שיהי' ראוי אח"כ לקבל מוחין דג"ר, אמנם זו השפלה גדולה כלפי אימא אשר בחי' חלק מבנינה יוצאת ונמשכת לבחי' למטה מטבור דא"א למקום עמידת ז"א וע"כ מכונה רובצת על האפרוחים בסוד קן צפור. שפירושו, שכל ענין ישיבתה והשפלתה שם אינו אלא לצרכם של הבנים.

**וזה ג"כ דברי הזוהר אבא הוציא את אמא לחוץ אודות בנה ואבא עצמו התתקן כעין דו"נ,** דהיינו סוד הנ"ל,

אשר ע"כ יוצאים ב' בחי' ע"ס של ראש בע"ס דנקודים, פנימי וחיצון, דראש הפנימי ה"ס כתר ועמידתו הוא בשליש תחתון דת"ת דא"ק שנק' חולם עש"ה. והנה זהו זוג הפנימי הנמשך מיסוד דא"ק, ונתבאר שם, אשר כתר זה אינו נחשב לגוף פרצוף דנה"י אלא שיפולי מעיים דחג"ת, וע"כ יש שם אור עצמות דאוזן בשבולת משום שגם הכלי אינו מנה"י אלא מחג"ת שכל הע"ס שלו בסוד כלים דפנים, כי אור העינים נמשכים בראש ותוך, ואינם חסרים אלא מפרצוף נה"י שהוא הסוף כמ"ש שם. וע"כ אין הראש הפנימי שנק' כתר מבנין הפרצוף של נה"י, אלא ראש החיצון שנק' חו"ב הוא הנחשב לראש דנה"י, ולפיכך מדייק הרב כשרוצה להסביר הטעם של עמידה דיסוד א"ק למעלה מראש הנה"י, משום שעושה זוג הפנימי בסוד ראש הפנימי דכתר. ואומר, שפרקא קדמאה דיסוד, כלומר בחי' זוג הפנימי שלו הוא קבוע בתוך ת"ת שהוא הגוף. כלומר, בראש הפנימי שנק' כתר, שמקומו בשליש תחתון דת"ת, אשר לא נחשב כלל לראשו של הנה"י שהם ראש החיצון וחו"ב דו, וא"כ ודאי שהוא גבוה מנה"י כמבואר.

**ובכל** האמור עד כאן יובנו לך גם שאר דברי הרב בענף שלפנינו, וגם יתמלאו דברינו שבפמ"א כאן עש"ה. וכדי שלא להכפיל דברים, נשלים ביאור דברי הרב בענף הסמוך בע"ה.

דידה, ונשפלים לז"א החיצון בסוד רובצת, ובאופן זה נמצאת מתלבשת במוחין דז"א. ונמצא שא"א לנה"י דאימא להתלבש בז"א אם לא תקדים להעלות רישי ירכין דידה עצמה לבחי' חג"ת דידה, כאמור.

**וזה אמרו ואז נמצא שהדעת למטה מחו"ב.** פירוש, כי נה"י דאימא מתחלקים על רת"ס שראש ה"ס חב"ד ותוך ה"ס חג"ת וסוף ה"ס נה"י. ומאחר שבעת ההתלבשות מוכרחת היא להעלות בחי' ראש דנה"י דידה א"כ חסר שם חב"ד דנה"י שלה, וכל התלבשות הנשפל הימנה לבנין ז"א הוא רק מתוך וסוף דנה"י שלה, ולפיכך נמצא הדעת דז"א המתלבש בשיפולי מעים דאימא שהוא למטה מחו"ב, להיות חסר שם רישי ירכין, דהיינו בחי' חב"ד דנה"י דידה.

**וזה שמבחין בין יסוד א"ק לאמא וז"ל:**  
**אמנם א"ק הוא עומד ולא רובץ וכו',**  
פירוש, דכבר נתבאר לעיל אשר יסוד דא"ק הוא מתלבש בנקודים רק בבחי' זוג הפנימי דכתר, וגם בחו"ב דנקודה שה"ס אבא, אמנם לא בחו"ב דו, וממילא נמצא שהוא למעלה מחו"ב דו, שה"ס אימא עש"ה.

**ולפיכך מדייק ואומר ואז פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בתוך ת"ת שהוא הגוף,** ודאי שהוא גבוה מנה"י עכ"ל. פירוש, דכבר נתבאר שם, אשר יש ב' בחי' זווגים ביסוד דא"ק: פנימי וחיצוני,